

Проців Х. М.,
студентка 5 курсу, 2 групи,
Слідчо-криміналістичного інституту
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Ключові слова: корупція, НАБУ, спеціалізований антикорупційний суд.

Keywords: corruption, NABU, specialized anticorruption court.

Анотація: Розглянуто питання запобігання корупції у сучасних умовах державотворення України. Приділено окрему увагу питанню низької ефективності діяльності НАБУ, її причини та можливі шляхи вирішення. Визначено основні дії, які необхідно зробити Україні для виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань у цій сфері.

Abstract: It is determined the main actions which Ukraine should take to fulfill its international obligations in this area.

Корупція в Україні – це величезна проблема, запобігання якій є однією з найголовніших та найсуттєвіших задач нашого часу. Особливо гострою ця проблема стає в умовах євроінтеграції, адже повноцінне входження України у європейський простір неможливе без активних дій з подолання проявів корупції.

Корупція є загрозою національній безпеці, а тому негативним чином впливає майже на всі соціальні інститути і суспільні відносини. Загрозливість обсягів корупції у світових масштабах підтверджується висновками міжнародних організацій, вітчизняних і зарубіжних експертів, політичних і громадських діячів, зокрема в Україні в дослідженнях таких відомих учених, як М. Мельник, М. Хавронюк, Д. Йосифович, О. Терещук, Л. Брич, О. Шостко.

Одним з основних і найпотужніших кроків в антикорупційній діяльності стало прийняття Верховною Радою України Закону України «Про запобігання корупції» 2014 року, який замінив минулий, прийнятий 7 квітня 2011 р. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції». Цей закон визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції

в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень [1].

Безперечно, прийняття цього Закону стало великим кроком для запобігання корупції у нашій державі. До того ж, вважаю за необхідне звернути увагу на міжнародні зобов'язання, які були взяті Україною. Зокрема, стаття 3 Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом передбачає, що «Верховенство права, належне врядування, запобігання корупції, боротьба з різними формами транснаціональної організованої злочинності й тероризмом, сприяння сталому розвитку і ефективній багатосторонності є головними принципами для посилення відносин між Сторонами» [2].

До того ж, відповідно до статті 5 Конвенції ООН проти корупції, яку Україна ратифікувала 18 жовтня 2006 року «Кожна Держава-учасниця, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, розробляє й здійснює або проводить ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі суспільства і яка відображає принципи правопорядку, належного управління державними справами й державним майном, чесності й невідкупності, прозорості й відповідальності» [3]. Оскільки Україна підписала та ратифікувала цю Конвенцію, уряд країни зробив перші кроки для реалізації цього зобов'язання.

Обов'язок щодо виконання статей цієї Конвенції також задується в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС (стаття 22). Сторони зобов'язуються ефективно впроваджувати Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року та її три протоколи, Конвенцію ООН проти корупції 2003 року та інших відповідних міжнародних документів. Таким чином, Україна взяла на себе достатньо потужні міжнародні зобов'язання щодо запобігання корупції та вжиття відповідних заходів для цього.

Починаючи з 2013-2014 рр. Україна прийняла ряд надзвичайних заходів щодо запобігання корупції, серед яких створення нових органів досудового слідства та кримінального переслідування високопрофесійних корупційних злочинців - Національного антикорупційного Бюро України (далі - НАБУ) та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (далі - SAP). Втім, як показує практика, на жаль, НАБУ виявився не до кінця ефективним.

Згідно зі Звітом про роботу органів досудового слідства за 6 місяців 2014 р. до суду не було направлено жодного кримінального провадження з обвинувальним актом щодо кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище (1-2 категорії, крім працівників правоохоронних органів). Кількість закритих проваджень у сфері службової діяльності щодо цієї категорії осіб склала 14 [4].

Кримінальні пропорушення у сфері службової діяльності осіб, посади яких віднесені до 3-ї категорії згідно із Законом України «Про державну службу», вчинили 6 осіб (до суду направлено 5 кримінальних проваджень). А от закрито було вже 15 справ! Зокрема, за корупційні злочини, передбачені статтями 368-370 КК України, до суду було направлено 2 провадження щодо 2 осіб. За 6 місяців поточного року до суду направлено 5 кримінальних проваджень щодо 8 кримінальних правопорушень, учинених суддями за трьома корупційними складами злочинів (статті 368-370 КК України), закрито 4 кримінальні провадження [5, с. 69-78].

Нагальною потребою є створення Спеціалізованого антикорупційного суду, що у тандемі з НАБУ створить ефективну систему розгляду справ та призначення покарань у провадженнях корупційної спрямованості. Та чи така необхідність виправдана, покаже практика.

Таким чином, Україна за останні декілька років взяла на себе достатньо великий масив міжнародних зобов'язань стосовно запобігання корупції. Вже створені декілька органів, які спеціалізуються на запобіганні корупції, приймаються відповідні нормативно-правові акти. Більше того, обговорюється можливість створення Спеціалізованого антикорупційного суду, який на допомогу НАБУ буде чинити правосуддя з корупційних справ.

Зважаючи на взятий Україною твердий курс на приєднання до спільноти країн Європейського Союзу, а також з метою виконання взятих на себе Україною зобов'язань перед Радою Європи, існує нагальна потреба удосконалення чинного законодавства до рівня європейських стандартів у побудові дієвого механізму запобігання корупції [6]. Протягом останніх років Україна вже вчинила достатньо багато дій, щоб виконати узяті на себе міжнародні зобов'язання з приводу запобігання корупції. Багато ще попереду, втім, уже зараз ми зробили достатньо багато для того, аби подолати всеохоплюючу корупцію у нашій державі.

Список використаної літератури:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р.

№ 1700-VII// Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49.

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством [...] Україна, Європейський Союз, Євратом [...]; Угода, Список, Міжнародний документ від 27.06.2014. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011

3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (укр/рос) ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 31.10.2003. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16

4. Звіт про роботу органів досудового слідства за 2014 р Ф №1 СЛ. Режим доступу: dnipr.gp.gov.ua/ua/documents.html?_m=fslib

5. Шостко О. Ю. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності в Україні/ О. Ю. Шостко // Питання боротьби зі злочинністю. — 2014. — Вип. 28. — С. 69-78.

6. Зміни антикорупційного законодавства України як крок до адаптації національного законодавства зі стандартами Європейського Союзу. – Берднікова К. В. Режим доступу: <http://applaw.knu.ua/index.php/holovna/item/317-zminy-antykoruptsiynoho-zakonodavstva-ukrayiny-yak-krok-do-adaptatsiyi-natsionalnoho-zakonodavstva-zi-standartamy-yevropeyskoho-soyuzu-berdnikova-k-v>

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман,
проф. Б. М. Головкін,
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

**Злочинність у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
3-68 кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.**

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017